

Eesti keelest erineva emakeelega õpilane Eesti haridussüsteemis

Irene Käosaar

Haridus- ja Teadusministeerium

Üldhariduskoolid kooli õppekeele lõikes 2008/2009 – 2012/2013 õppeaastal

Õppeaasta	eesti	vene	eesti /vene	inglis e	eesti/ing lise	eesti/ soome	Kokku
2008/2009	473	62	27	2	1	1	566
2009/2010	465	61	28	2	1	2	559
2010/2011	454	58	28	2	1	2	545
2011/2012	447	8	77	2	4	2	540
2012/2013	440	9	75	2	4	2	532

(Allikas: EHIS)

Õpilaste arvud - põhikool

Aasta	Muu emakeelega õpilaste eestikeelses õppes osalemise määr	Eesti keelest erineva emakeelega õpilaste arv	Eestikeelses õppes ja keelekümblusklassides osalevate eesti keelest erineva emakeelega õpilaste arv
2005	17%	32 211	5 557
2006	19%	29 757	5 683
2007	21%	28 758	6 082
2008	22%	27 563	5 989
2009	22%	27 410	5 906
2010	22%	27 523	6 065
2011	22%	27 565	6 087
2012	23%	27 720	6 388

Eesti keelest erinev õppekeel – õa 2012/13

Õppekeel	Emakeel erineb õppekeelest	Osakaal
2012/2013 õppeaasta seis oli selline:		
eesti (keelekümblus)	4 089	64%
eesti keel	2 299	36%
Kokku	6 388	100%

Õpilaste arv gümnaasiumiastme statsionaarses õppes koolides, mille õppekeel 2008/2009 õppeaastal oli „vene“

Aasta	Õpilaste arv gümnaasiumi- astmes
2008	5708
2009	4817
2010	4528
2011	4244
2012	3840

Uusimmigrandid

- Andmed võetakse EHISes aastate kohta 10. nov seisuga. Seisuga 15.09.2013 on 18 uusimmigranti, kellele on rakendatud E2/eesti keele õpet. Vähemalt 9 neist ei saaks kindlasti täiendavat rahalist toetust keeleõppeks, sest ei vasta õppekeele tingimusele (õppekeel ei ole keelekümblus/eesti). Need on ülimalt esialgsed andmed 😊
-

Uusimmigrandid

- Andmed võetakse EHISes aastate kohta 10. nov seisuga. Seisuga 15.09.2013 on 18 uusimmigranti, kellele on rakendatud E2/eesti keele õpet. Vähemalt 9 neist ei saaks kindlasti täiendavat rahalist toetust keeleõppeks, sest ei vasta õppekeele tingimusele (õppekeel ei ole keelekümblus/eesti). Need on ülimalt esialgsed andmed 😊
-

Üleminek eestikeelsele õppele gümnaasiumiastmes

- Eestikeelsele õppele üleminek gümnaasiumiastmes vähemalt 60% õppemahus on lõppenud. Eestikeelsele aineõppele ülemineku kohustus puudutab sel aastal 45 gümnaasiumi.
 - Loa vene keeles õppetöö jätkamiseks on Vabariigi Valitsus andnud Vana-Kalamaja Täiskasvanute Gümnaasiumile ja Narva Täiskasvanute Gümnaasiumile.
 - Vähemalt 70% vene õppekeelega põhikoolides valmistatakse õpilasi keeleliselt ette õppimiseks eesti keeles gümnaasiumiastmes eesti keele lisaks eesti keele tundidele ka eestikeelse aineõppe kaudu.
-

Üleminek eestikeelsele õppele

- ❑ Eesti keeles õppimiseks gümnaasiumiastmes valmistatakse õpilasi ette keelekümblusprogrammides.
 - ❑ Varane keelekümblusprogramm on rakendunud 20 koolis; hiline keelekümblusprogramm 18 koolis.
 - ❑ 38 lasteaias rakendatakse varast keelekümblust.
 - ❑ 2013/14. õppeaastal möödub 15 aastat keelekümblusprogrammide idee toomisest Eestisse.
-

Eesti keelest erineva emakeelega õpilane

- Umbes 2% eesti õppekeelega koolide õpilastest räägib emakeelena või esimese keelena eesti keelest erinevat keelt.
 - Rahvusvaheliselt mobiilsetel peredel on võimalik valida lapse õppimiskohaks 1. sept 2013 avatav Tallinna Euroopa Kool (õppekeel inglise keel, lasteaia- ja prantsuse keel), rahvusvahelise bakalaureuse õppekavade alusel töötavad klassid Tallinna Inglise Kolledžis, Tartu Miina Härma Gümnaasiumis ja mõnes erakoolis (õppekeel inglise keel).
-

Eesti keelest erineva emakeelega õpilane

- Välismaalt saabunud õpilane, kelle emakeel ei ole eesti keel – kool esimese kolme aasta jooksul saab taotleda talle täiendavaks eesti k õppeks 4 nädala lisatundi (uusimmigrant on EHISe märksõna, mille alusel riik rahastab KOVi üldise pearaha sees).
 - Kui õpilane asub õppima alates 4.klassis, on tal võimalik õppida teise keelena eesti keelt ja sooritada eksam põhikooli lõpus. Seda ka siis, kui ta õpib tavalises eesti keele tunnis, aga teiste õpitulemuste järgi.
-

Eesti keelest erineva emakeelega õpilane

- Alates 7.klassist saabunud õpilasele võib koostada eesti keeles IÕK, mille alusel ta sooritab ka põhikooli lõpueksami koolieksamina.
-

Kohustused

- Koolikohustuslik on isik (sealhulgas välisriigi kodakondsusega või määratlemata kodakondsusega isik, välja arvatud Eesti Vabariiki akrediteeritud välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni esindaja laps, kelle elukoht on Eestis), kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks. Isik on koolikohustuslik kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni. (PGS §9 (2))
-

Kohustused

- Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud korras individuaalne õppekava. (PGS §18 (1))
-

Kohustused

- Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase vajaduste kohaselt. Õpilase võimete ja annete arendamiseks tuleb koolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada vajaduse korral diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. (PGS §37 (1))
-

Võimalused

- Eestis vähem kui 3 aastat elanud õpilase puhul võib lapsevanema taotlusel loobuda B-võõrkeelee õppes (PÕK, §17 (3))
-

Võimalused

- Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks võib kasutada tunniressurssi, mis ületab õpilase minimaalset õppekoormust. Nii kasutatud vastavaid kursusi ja hindeid ei pea kandma lõputunnistusele ning seda ei pea arvestama minimaalse õppekoormuse hulka. (GÕK, §13 (3))
-

Koolide probleemid

- ❑ Ei ole spetsiaalseid õppematerjale
 - ❑ Ei ole võimalik individuaalset õpet vajalikul moel korraldada
 - ❑ Õpetajatel puudub vajalik ettevalmistus, täienduskoolituse ebapiisavus.
 - ❑ Kuidas hoida ja kujundada õpimotivatsiooni, kui õpilane ei taju, et ta areneb, kui ta ei koge edu; kui õpilane saab esialgu väga vähe aru ja seetõttu ei saa tekkida ka huvi aine vastu.
-

Koolide probleemid

- Missuguse keeleoskuse tasemega õpilane on võimeline lülituma tavapärasesse õppeprotsessi? Raske on ette näha, kui kiiresti keeleoskus areneb.
 - Esitatakse võõrkeelsed eelnevad haridusteed kirjeldavad dokumendid.
 - Õpetajal on raske kohaneda teistsuguse kultuuritaustaga ja teistsuguse koolikultuuriga harjunud õpilasega.
-

Koolide probleemid

- Õpetajate lisatöö individuaalsel juhendamisel; kuidas leida (ja mille arvelt) aega individuaalseks juhendamiseks tavatunni raames; lisatöö juhendite ja õppematerjalide ettevalmistamisel, mis vastaksid õpilase tasemele keeleliselt ja vajadusel ainealaselt.
-

Koolide probleemid

- ❑ Kuidas õpilase eelteadmisi välja selgitada, kui tema keeleoskus on väga piiratud või ta ei oska üldse eesti keelt.
 - ❑ Kuidas hinnata õpilase arengut ja edusamme.
 - ❑ Vanemad ei suuda lapsi kodus piisavalt toetada.
 - ❑ Vanematel ja koolil puudub ühine suhtluskeel; vanemaid on raske kaasata nii keeleoskuse kui ka erinevate traditsioonide tõttu.
-

-
- Koolil ei ole võimalik leida ressursse täiendavate õppematerjalide soetamiseks, Eesti kultuuri ja ühiskonnaga tutvumiseks vajalike õppeekskursioonide või väljasõitude korraldamiseks, õpilase individuaalseks toetamiseks.
-

Täna tähelepanu eest!
irene.kaosaar@hm.ee
